

MATES, P., SMEJKAL, V. *E-Government v České republice: Právní a technologické aspekty*. 2. podstatně přepracované a rozšířené vydání, Praha: Leges, 2012, 464 s.

E-Government se během posledních let stal významnou a dnes již také nedílnou součástí transformačního procesu veřejné správy v České republice. Zásadní právní předpisy pro tuto oblast jsou zejména:

- zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím,
- zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu,
- zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy,
- zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů,
- a zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

Autoři představované monografie, doc. P. Mates a prof. V. Smejkal, stáli u samého zrodu většiny těchto zákonů, a proto lze jednoznačně říci, že jde o dílo těch nejpovolanějších, kteří se k problematice e-Governmentu mohou vyjádřit.

Kniha reflektuje právní stav k listopadu 2012. Navíc na rozdíl od prvního čistě právně zaměřeného vydání přináší toto podstatným způsobem přepracované vydání mnohem komplexnější pohled rozšířený i o technologické aspekty, které jsou velmi podstatné pro celkové pochopení e-Governmentu jako takového. V knize se vhodně snoubí to, co bývá velkým problémem při popisu elektronických nástrojů právními předpisy. Autorům se však podařilo propojit svět technologický a svět právní, a to způsobem, který obě části rozvíjí ve vzájemných vazbách a souvislostech, jejichž pochopení je tak pro každého, kdo si knihu přečte, mnohem srozumitelnější. Kromě již zmíněných vazeb mezi právními a technologickými aspekty, jsou v knize také zmíněny velmi důležité vazby na evropské právo.

Monografie začíná, jak je dobrým zvykem v obsáhlých publikacích představujících komplexní pohled na určitou problematiku, přehledem základních pojmů. Po něm následuje široké expoé vlastního e-Governmentu v českém, evropském i světovém kontextu. Autoři se věnují také pojmům submisivním k e-Governmentu, jako je např. pojem e-Justice. Ačkoliv v oblasti e-Governmentu jako celku je na tom Česká republika ve srovnání s jinými evropskými státy poměrně dobře, a to jak ve kvalitě právní úpravy, tak v praktických aspektech realizace konkrétních nástrojů a institutů, tak ve specifické oblasti e-Justice má jeden velmi významný nedostatek, kterým je neexistující elektronická sbírka zákonů. Autoři poukazují na to, že v této oblasti nejsou dosud dokonce vyřešeny některé zásadní koncepční otázky, a také proto poněkud skepticky přistupují k realitě termínu předpokládaného spuštění projektů e-Sbírka a e-Legislativa.

Mezi významné nástroje e-Governmentu patří základní registry veřejné správy a datové schránky. Prvně jmenovaný nástroj je aktuálně nejmladším přírůstkem

do rodiny projektů e-Governmentu. V knize je tomuto nástroji věnována celá kapitola představující nejen všechny čtyři základní registry a související informační systémy veřejné správy, ale i další souvztažnosti včetně poskytování údajů z těchto registrů. Naproti tomu datové schránky jsou v současné době v provozu již přes tři a půl roku. Proto v knize najdeme nejen podrobný popis tohoto nástroje pro důvěryhodné a garantované elektronické doručování, ale také přehled související judikatury, která již za tuto dobu provozu vznikla. Jde zejména o judikáty Nejvyššího správního soudu, jejichž přehled je uspořádán s ohledem na souvztažná ustanovení zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, která se stala námětem pro tyto judikáty.

V knize o e-Governmentu nemůže chybět zevrubný rozbor problematiky elektronického podpisu. Autoři se zde nesoustředí pouze na aktuálně platnou právní úpravu v České republice a na evropskou legislativu, ale zmiňují také další varianty a možnosti různých řešení zabezpečení elektronických dokumentů. Jednou z velmi diskutovaných možností je dynamický biometrický podpis, což je nejpokročilejší varianta biomechanického podpisu využívajícího elektronických prostředků pro snímání dynamických charakteristik podpisu. V souvislosti s využíváním elektronických dokumentů podepsaných uznávaným elektronickým podpisem, označeným uznávanou elektronickou značkou anebo s připojeným kvalifikovaným časovým razítkem je často diskutována problematika dokazování. I jí je v knize věnována zasloužená pozornost. Pro použití elektronických dokumentů jako důkazního prostředku je proveden rozbor ve vazbě na občanské soudní řízení, správní řízení, trestní řízení a daňové řízení. Samostatně je pak diskutována případná zpochybnitelnost elektronického dokumentu.

Celá poslední kapitola knihy je věnována bezpečnosti, která je v souvislosti s využitím informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě (a nejen zde) jedním z hlavních předpokladů a požadavků. Autoři diskutují bezpečnost informačních systémů z pohledu různých právních předpisů. Dále přidávají souvislosti v podobě Národní strategie informační bezpečnosti České republiky a bezpečnostní politiky. Velmi kladně lze hodnotit také to, že je v knize diskutováno i paragrafové znění návrhu zákona o kybernetické bezpečnosti, jehož potřebnost je při dnešním stavu rozvoje informační společnosti nezpochybnitelná.

Knihou popisovaná oblast e-Governmentu představuje jeden z nejdynamičtějších se rozvíjejících právních oborů. Monografie obsahuje obsáhlý a průřezový pohled na celou tuto oblast. Zaujme tak jistě nejen právníky, kteří díky ní mohou také, pro ně srozumitelným způsobem, rozšířit své technologické obzory, ale každého, kdo s e-Governmentem může přijít do styku.

Mgr. Tomáš Lechner